Nr. 82. Anulu XXXI.

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercurea si Duminec'a, Fói'a, candu conceda ajutóriele. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe ½ 5 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu séu 3 galbini mon. sunatória.

Brasiovu 4 Novembre 23 Oct. 1868.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Taxe'a timbrala a 30 cr. de fiecare publicare.

MONARCHI'A AUSTRIACA.

Transilvani'a.

Nr. 1318—1868.

Pré Stimate Domnele!

Fericitulu mitropolitu Alecsandru Sterca Siulutiu in literele fundationali dto. 23 Aprile 1861 §§ 1, 2 s. a. s. a. prescrie: cá bunurele, cari constituiescu fundatiunea sa, facuta pentru ajutorarea veduveloru preutese, si a tenerimei scolastice romane greco-catolice din archidieces'a Alb'a Iulia, se se administre, si pertractese de catra mitropolitulu Albei Iuliei cu presbiteriulu séu capitululu seu, si totudéun'a dupa consiliulu barbatiloru ilustri greco-catolici; ér' in § 7 statoresce; cá pentru mai mare, si perpetua assecurare a averei fundationali se se compere bunure nemiscatória, statatória mai vertosu din agri, fenatia s. a.

Dreptu acea affandose acum de vendutu unu bunu nobilitare la Drasiovu in cottulu Albei de diosu, a remasitieloru contelui Iosifu Lazar, — invecinatu bunului deja fundationale Alecsandru St. Siulutianu dela Springu — carele (banu) acestu capitulu 'lu crede de fórte mare folosu pentru premis'a fundatiune Siulutiana, dara cumparerea lui fiindu impreunata si cu unele grantati insemnate, acest'asi capitulu in siedinti'a sa estraordinaria, de astadi a decisu: dupa tienerea precitateloru litere fundationali a consiliá in acést'a afacere grave si pre ilustrii barbati civili natiunali de confesiunea greco-catolica.

Pentru acea in conformitatea acestei decisiuni cu cuvenita onóre ve invita si pre Pré Stimata Dvóstra la una consultare, tienenda in predisulu obiectu sici in Blasiu la 2 Nov. st. n. 1868 insinte de amédi pre la 9 óre.

Intr'altele, pre lunga onorifica recercare, cá se binevoliti a ne incunoscientiá, déca ne veti onorá cu pretios'a-ve presentia? cu tóta stim'a suntemu.

In Blasiu 11 Oct. 1868.

Capitulu mitropolit. gr. cat.
Basiliu Rátz m. p.
prepositu capitulare.

Revista diurnalistica.

Diurnalulu umoristicu „GURA SATULUI" publicá in traducere din diurnalulu ungurescu oficiosu

ENCICLIC'A EP. PAPP SZILÁGYI

adresata catra preotimea din Satmaru sub Nr. 726 a. c. desfatuinduo, cá se nu se amestece in politic'a natiunale cu subscrierile. — Ea suna asia:

„Iubitiloru frati si fii in Christosu!

Cetindu noi in Nr. 134 alu „Federatiunei" dela 24 Sept. a. c., cumca mai multi preoti din comitatulu Satumarelui s'au alaturatu la pronunciamentulu din Blasiu, chiaru in contra asteptarei nóstre, — presupunendu, ca preotimea nóstra culta posiede nescari principia sanetóse, si prin urmare in situatiunea presenta va dovedi o astfelu de tienuta, carea nu numai pe d'ens'a si diecesa nu o va compromite, ci prin constantí'a ei — si prin implinirea detoririei sale civile cu seriositate conveniente misiunii si preutiesci, cu carea totudéuna trebue se straluc'esca insintea poporului, va meritá recunoscintia; — deci cá se astringu pe preotime — conformu respunsabilitatii, ce amu facia cu tronulu si guvernulu — a respectá vointi'a Maiestatei Sale, legile sanctionate prin regele incoronatu si intarite prin juramentulu regescu, precum si a o indemná la o credintia patriotica, carea este virtutea, dela carea depinde sórtea nóstra pamentésca: sum silitu a dechiará, cumca fapt'a preutiloru nostri din cottulu Satomare, nu se póte aprobá; pentrucea acesa destepta in compatriotii nostri sasipitiune de nepatriotismu, ér's facia cu noi o neincredere, din carea causa nu potemu sperá vr'o legatura a iubirei, ce este de lipsa pentru a poté trai dimpreuna cu ei in pace si linisce, éra in timpu viforosi, a poté sustiené increderea spre o aperare comune, prin carea virtute amu incungiuru pana acuma multu reu si amu mantuitu poporulu de miseria si periclu.

Maiestatea Sa, astrinsu de impregiurari, — dupa ce s'au facutu mai multe incercari pentru consolidarea imperiului — s'a resolvitu la legal'a lui organisare de acuma. — Vointi'a Maiestatei a fostu totudéun'a si vointi'a credintiosiloru sei romani, acést'a trebue se fia totudéun'a spresiunea caracterului romanescu. Maiestatea s juratu pe legea, carea unesce Ardéilulu cu Ungari'a, asia dara, tóte agitarile in contra acesteia, suntu insedaru, ca-ci unionea Ardéilului cu Ungari'a, — ndica, cá acel'a se nu posieda o legelatiune independinte, ci comuna cu cea a Ungariei si cá se se guverneze prin unu ministeriu centralu — este o concesiune peculiaria a Maiestatei Sale, cá Ungari'a se participe, la greutatile comune ale imperiului, dupa proportiune. Acést'a este situatiunea faptica si adeverata din presente, acést'a o recunosce si essii, precum arata confluxulu loru celu mai desaprópe. Inse aplicarea legei de uniune este reservata legelatiunei Ungariei, si cine nu doresce, ca acesa se se intample si spre indestulirea romaniloru ardeleni? Membrii dietei respective voru avé detoririti'a a conlucrá pentru ajungerea acestui scopu.

Dumnediu ne-a asiediatu pre noi pe acestu pamentu, care l'amu udatu cu lacrimele si sangele nostru dimpreuna cu ceilalti compatrioti si nostri, acést'a este patri'a nóstra, in carea vomu trai si mori, si potemu fi fericiti, cá altii in alte tiere, déca vomu fi credintiosi supusi si Maiestatei Sale, si ascultatori si guvernului, déca nu ne vomu lasá a fi intrecuti in zelulu nostru patriotica. Acést'a este intieleptiunea adeverata acum si totudéun'a, de acést'a ve tieneti, si nu ve lasati a fi sedusi de diurnale si de unii ómeni esaltati, de cari se afla la tóte soiurile de ómeni si de cari nu lipsescu nici la noi. Cu deosebire ve recumendu fratiloru, cá se remaneti la misiunea vóstra preutiésca; ca-ci numai asia ve veti poté implini credinti'a vóstra facia cu natiunea, déca veti semená intre poporu religiositate si moralitate. Astfelu va cresce in natiune potera morala, carea da viétia natiunei. Sórtea natiuniloru este in man'a lui Ddieu, lui trebue se ve rogati ferbinte, cá se potemu fi fericiti. —

Oradea mare 28 Sept. 1868.

Alu vostru de binevoitoriu parinte
Iosifu Papp-Szilágyi m. p.
episcopu diecesanu.

Cuprinsulu acestei enciclice a avutu resunetu si echo aplaudatoriu prin diurnalele maghiare, care nu potu destulu recomanda romaniloru astfelu de politica croita pe strun'a loru. Altfeliu de resunetu produse inse acésta circulariu intre romanime, cu deosebire intre cei de suptu diecesa marelui Aparatoriu; anumitu Satumarenii mai multi preoti si mireni respingu cu mare mirare piticescelu oraculu de susu cá unu ce, care sta cu totulu in contrastalu celu mai aprigu cu opiniunea publica a romaniloru, din motivulu, ca precum s'a luptatu preotimea maghiara cu primatele in frunte pentru drepta, mestecandose in politica pana in gutu, cu atatu mai vertosu se cuvine dreptulu de a-si apara dreptarile si interesele natiunali politice preotimei romane, care cá familiste pe lunga biserica are celu mai imperativu interesu a conduce poporulu si in politica, luminandulu intru aparareu dreptariloru sale politice nationale, pentru care fapta sru merita sprijinu si intempinare, ér' nu desfatuiri dela amestecu in ster'a politica si tocma dela aperareu dreptului de egala indreptatire, care e principiulu statalui. —

Totu in „Federatiunea" Nr. 152 se dechiara si vorbesce intr'o corespondintia „din muntii Bihorului" unu Pelerinu intre altele asia:

„Noi cunoscundu vanitatea S. Sale, a carei faima s'au respanditu inca din timpii si vorbele nemoritoriului Vulcanu, candu 'lu vediu pe tenerulu Szilágyi la oglinda cu craces eppésca in grumadi, de locu amu cugetatu, cate bucuria va avé acestu santu parinte, candu se va vedé laudatu intr'o fóia de si provinciale, ca-ci de unele cá aceste pré arare ori se impartasiesce S. Sa — dar' apoi candu va audi „echo"-ulu in fóiele de Pest'a, pare ca nu'lu va cuprinde pielea! 'lu vedu cum viséza, ma nu viséza, ci cum tiene in mana titululu de „Escelentia", carea pentru d'ensulu e unu ce egalu cu „raiulu". Spre acesta scopu si-au si asternutu calea, ca-ci abia esi enciclic'a de sub tiparitu in sute de ecsemplarie, de locu alerga in Pest'a, si par' ce vedu, cum le impartiesce acele pela locurile cuviintióse! Sic itur ad astra! Dar' pe lunga tóta partea ridiculósa a lucrului 'mi suvenî intrebarea: „unu omu, carele e maturu, si carele cu vreo cativa ani dise in Blasiu, ca elu e nepotulu lui Maioru si ca „natiunea nu se va insiela in d'ensulu"; unu omu dicu cá acest'a, cum póte deveni la stat'a neconsecintia politico-morala, catu a posteriori, dupa ce natiunea intréga s'au declaratu in privinti'a politicei sale conducatóre, elu vine si da pepte cu geniulu timpului, neaducundu'si aminte, ca „opinionem commenta delet dies naturaeque judicia confirmat."

Chiaru me cuprinse un'a superare candu cugetai, ca nisce barbati, cari cuprindu pusetiuni inalte la romani, nu potu invetiá, déca nu dela ai sei, incai dela straini, (pe cari i stima mai tare) pentru ecsemplu dela unu Haynald, carele pentru statornici'a convingerei sale politice au suferitu a perde inca si gratí'a Maiestatei Sale, si a deveni espatriatu. . . .

Deci cugetai intru mine, voiu face unu rotogolu pe la romanii din Orade, se me potu informá mai de aprópe despre impregiurarile parintelui eppu. La intrebarile mele: Cu cine se statnesce Cuviósi'a Sa, cu cine conferesce planurile sale, prin ce cercuri se intórce, si cine i suntu intimi? Ce credeu politicu are . . . e romanu adeverat, si ce'i e caracteristic'a? capetaiu mai multe respunsuri, din cari mi-amu insemnatu urmatórile in forma de estrasu: „Dnule, nu ve mirati de parintele eppu, ca-ci elu nu'si bate capulu cu politic'a, pe langa tóte ca tienú o cuventare memorabile in casa de susu, candu vorbí de traimaureri; elu scrie la catechise, pentru cei dincolo de Carpati si prin Laureatulu (!) seu tramite predicationi la bulgari, ca-ci vedi, romanii lui de pe sicea suntu prea procopsiti, si n'au lipsa de aceste. Siede tóta diu'a inchisu acasa, nu merge la nime, inse nici pe elu nu'lu pré infestéza altii; elu vede lumea intréga, candu prandiesce cu canonicii sei; de altele n'are lipsa; inse o omulu momentului, 'lu poti insufleti pana la sabia, si 'lu poti descuragiá pana la pamentu, de ací vedi apoi ca cate odata da cu bard'a in luna; déca din intemplare se afla cu romani, dice ca „elu e fiiulu Romei, ca Traianu l'au adusu in bracie pana la Poceiu*), deci sufletulu seu este romanu"; candu e cu unguri mai respectati, dice,

*) Noi scimu dupa date autentice, ca S. S. nu s'au nascutu la Pocialu, ci la Tarci'a in comit. Satumarelui. — Red. „Feder."

mi magyarok" (póte ca iotielege prin complecsu) etc. Inse 'mi insemnai cuvintele urmatórie: „Dnulu Iosifu Papp Szilágyi in 1849 lega sa-bi'a prim'a data in contra natiunei, si vedemu ca acuma e episcopu; Dnulu Papp Szilágyi Iosifu in 1868 léga sabi'a moralmente a dóu'a óra in contra natiunei sale, ce va castigá dupa acésta, va aratá viitoriulu, carele dóra nu e departe." — Pelerinu."

Diurnalele maghiare „Magy. Polgár" etc. adresandose catra romani mana pe romani cá la fontan'a iotieleptiunii politice, la acést'a enciclica, despre care va judeca istori'a natiunei judeciulu celu dreptu. —

Diurnalele maghiare si cele germane reimprospeta scirea din vecinatate despre catastrof'a intemplata intre secuii din Kézdi-Osiorheiu si vighiliele de granitia ale Romaniei, dicundu, ca regimulu Romaniei a ordinatu acum 160 fetiori la granitia, pentrucá se recladésca edificiulu de pas'a granitii, celu demolira secuii, din motivu, ca ar' fi fostu cladita pe pamentulu loru, si cumca acesti fetiori ar' fi capatatu ordine a intrebuintia arm'a in contra vecarui secuiu, ce s'aru apropia cu prepusu dusmanu. Mai incolo, cumca romanii si aru fi castigatu fotografi'a a celui secuiu, care a fostu conducatoriulu la demolirea casei si vreau alu lua prinsu. — Unde domina puterea civilisatiunei cu principiulu dreptatii si alu adeverului, acolo nici o diferintia nu póte fi, care se nu se póta aplana pe cale amicabila. —

Cestiune romana in Ungari'a.

„Neue Temesv. Ztg." in Nr. 221 aduse sub titlulu acesta unu estractu din „L'Etoile d'Orient" inca din Nr. 8 in cuprinsulu urmatoriu: „In Ungari'a ecsista unu numeru mare de romani. Transilvanii, cari cea mai mare parte suntu romani se plangu in contra incercariloru de magiarisare ale regimului pestanu. Regimulu ungurescu facia cu noi inca simtiesce o asemenea nelinisce cá insinte de acésta Austri'a facia cu Piemontulu. In Pest'a se acitia traditionile de cucerire si ceru intregitatea coróne St. Stefanu fara ale pasa de nationalitati. In Bucuresci se radima ómenii numai pe principiulu nationalitatiloru, si romanii cugeta despre acésta cá si francesii si italienii. Pentru ambele acestea tieri vecinasie in prim'a linia, si pentru pacea Europei in lini'a a dóua e necesariu, cá se se impedece orice conflictu intre Ungari'a si Romani'a. De acea regimulu din Pest'a trebue se se ferésca de vatamarea datinelorn si interesseloru loru, se nu le puna pedece, fia acelea de natura nationala ori politica. Causele romano-ungaresci („Les affaires Hongro-Roumaines") suntu pentru noi de fórte mare interesu." „Prim'a armare a Romaniei nelinistesce pe cei ce tienu, ca ocupatea pamentului Romaniei e unu ce usioru. Se dice, ca cont. Andrássy tiene, ca tóta Romani'a o are in buzunariu".

Aici pune „N. T. Ztg." semn. (?) „In Pest'a ar' vedé ómenii bucurosi Germani'a unita, pentru ca atunci, asia credu, ca Europ'a si va da consimtiementulu, cá provinciile dela Dunare, insinte de tóte Romani'a, se se aneceasca la corón'a Ungariei. Pentru acesa cu Ardéalulu nici ca dau a se gena." Apoi inchisia batendu'si joculu de Romani'a asia: „Tabulu Gregorianu din Petersburgu face servitiori minunate, ca elu ajunge pana la Bucuresci si cá echo alu lui Brateanu resuna prin tóta lumea. „Romanulu" ambla cu asemeni fanfaronade si provóca pe toti romanii la colecte de bani spre a cumpara arme pentru scopuri mari nationali." Articululu e precedatu de opiniunea redatoriului, „ca Romani'a vrea cu orice pretiu a incepe o cestiune romana in Ungari'a."

Tocma cetimu in acelasi diurnalu francesu din 17 Oct. unu memoriulu alu romaniloru, asternutu catra puterile protectórie in cestiunea apararei interesseloru nationaliloru adresatu catra imperatulu Napoleonu III., despre care vomu refera de alta data. —

Congresulu bisericescu romanu gr. or. in Sibiiu.

Dupa cetirea protocolului din dep. Puscariu luandu cuventulu face observare, ca in protocolu se dice, ca la § 7, alinea 6; s'a decisu, cumca se se dosbata asupra principiului alegeriloru directe si indirecte, si in urma s'au facutu si votare, cesa ce nu aru fi asia, ca-ci eri s'aru fi votatu numai asupra unei propuneri formulate si proiectate de dlu dep. Dr. Mocioni: ca adica se lase afara cuvintele; „representantiloru pentru alegere", dar' nu s'aru fi votatu asupra principiului alegerei directe.

Observarea acést'a da ansa la o discusiune mai indelungata, la care luara parte dd. deput. Dr. Manliu, Babesiu, Ioanoviciu, Branu de Lemeny, Cosm'a, Dr. Galu, cari cu pucine escepțiuni apsarare testulu protocolului.

Mai facunduse unele observari necesentiale, Escelenti'a Sa dlu presiedinte enuncia, ca protocolulu dupa cele propuse din partea mai multoru membrii stabilinduse ilu dechiara de verificatu.

Dlu dep. Babesiu observa, ca asia dara si cele ce s'au hotaritu eri se se cetésca si verifice. (Aceste ne punu la indoiéla déca s'au primitu or nu alegerile directe. R.)

Escelenti'a Sa dlu presiedinte aduce la cunoscinti'a congresului, ca a capatatu o harti'a din partea Asociatiunei „Transilvani'a" pentru ajutorintie imprumutata. Escelenti'a Sa crede a fi facutu destulu requisitiunei acestei associatiuni, pre care o recunósce si insusi de fórte folositória si cu deosebire in privinti'a poporului nostru, déca se va da notariatului, cá dd. membrii, cari vreau se cunósca mai de aprópe statutele si organisatiunea acestei associatiuni, se binevoiésca, a ceti harthiile acestea.

Dupa incurgerea unei petitiuni prin d. dep. din partea comunei bisericesci din Clusiu, privitória la ajutorarea ei din partea orasiului, Esc. Sa dlu presied. pune la ordinea dilei continuarea operatului comisiunei de 27 si anume cap. III despre epitropiile parochiale.

Dlu deputatu Piposiu propune cá presidiulu se denumésca o comisione de doi membrii, care pre cando decurge desbaterea se se insarcineze cu elaboratulu privitoriu la scóle si se reporteze apoi congresului, ca-ci altmintrea statutulu organicu nu aru fi completu, ci aru fi o res infecta, déca ar' remané partea privitória le scóle afara.

Dlu dep. Gaetanu luandu cuventulu reflectéza la acestea, ca afla propunerea de nemotivata si propune, cá se se tréca la ordinea dilei (se trece la ordinea dilei). Se primesce apoi §§ pana la 32 fara modificatiuni esentiali.

La § 32 face dlu dep. Mangiuca urmatórea propunere:

Dlu dep. Mangiuca: Présentite parinte mitropolite si presiedinte, si on. congresu!

Spre a puté cu temeiu vorbi si dejudecá meritulu obiectului: pentru participarea si a mireniloru in consistoriulu bisericescu, cu sfera de activitate in cause spirituale numite, dupa parerea mea este neincungiuratu de lipsa a chiarifica si cunósce ceva mai de aprópe: a) conceptulu numelui biserica; b) causele spirituale (res spirituales) in ce se cuprindu, si c) origin'a si istori'a institutului numitu „consistoriu".

Mare este dloru causa'a de sub intrebare, si gres se vede deslegarea ei.

Eu nu me rogu de domniele vóstre, se binevoiti, bu privire la insemnetatea cea mare a obiectului, a'lu luá sub drépta si neamsgita dejudecare, si a nu constringe absolutu in mesur'a timpului si intrebarile vitali ale bisericei nóstre, cari déca se voru precipitá, si nu se voru deslegá dupa imperativele recerintie ale timpului, — potu avé dóra si urmari dureróse si daunóse pentru biserica, a caroru responsabilitate nu credu, ca o va putea luá cineva asupr'si.

Eu dloru, me voiu nisuí pre catu se póte, si pre catu érta momentuositatea lucrului, pre scurtu a desvoltá meritulu obiectelorn, dupa cum l'amu studiatu eu, si precum mi-amu formatu eu modest'a mea parere.

Anteiu incepu cu biseric'a, si la intrebarea: ce este biseric'a? respundu: biseric'a este cu prinsulu, poporulu bisericescu si alu preotiloru; acést'a este definitiunea in intielesu strinsu.

In vechime au fostu pareri, cari de unii pontifici s'au petrecutu si in codicele numitu: Dretulu canonicu, dupa cari pareri s'a afirmatu, cumca: preotulu este biseric'a.

Esc. Sa dlu presiedinte: Este principiu stabilitu in biseric'a nóstra, ca pre biserica preotimea o face?

Dlu dep. Mangiuc'a: Spiritulu timpului au devinsu acésta greutate; inse acésta intarire a purtatu, si déca va mai fi ecsistandu, pórta in sine caracterulu timpuriloru agitati, si mai vechi, in biseric'a lui Christosu, si eu cugetu, ca din acestu punctu de vedere se póte escusá cu atat'a mai vertosu, fiinduca prin scintia, civilisatiune si cultura se vede a fi devinsa dejá acésta greutate in biserica, si astadi credu ca suntemu cu totii convinsi, cumca acesa faimósa sentintia in biserica: „Salus ecclesiae suprema lex esto", dicu acésta sentintia precum de multu s'au si facutu pre aiurea, trebue se se intregiésca asia: „Salus ecclesiae, idest populi ecclesiastici, suprema lex esto", adica: Salutea ori fericirea bisericei, va se dica a poporului bisericescu, este cea mai de frunte, suprema lege. Si in acesta intielesu, credu eu ca ar' trebui orenduite canonele si atacerile nóstre bisericesci.

Mai departe trecu la: causele spirituali (res spirituales). Acestea suntu greu de a le otari si definí, fiinduca canonistii, care au scrisu dreptulu canonicu chiamati fiindu spre acést'a, pana in dio'a de astadi inca nu suntu un'a, si intielesi intre sine.

Unii canonisti, au introdusu si numitu cause spirituali astfelu de lucruri, despra cari nici la unu intieleptu alu lumei, si nici la unu juris consultu nu se afla asia ceva; — dara si din sant'a Scriptura se vede a nu se puté rectificá. De esemplu: dieciuéla (disma), care s'a datu la unele biserici din imperati'a lui Christosu si vasele sacre din biserica, cari la unii canonisti se numescu cause spirituali (res spirituales), ori aternatori (adhaerentes), aceea ce, dupa parerea mea, anevoie póte fi adeverata.

Dara lumea póte se tréca si preste acesti'a cu cratiare, ca-ci suntu relative, si si ele pórta caracterulu timpului in care s'au denumitu asia. Se crede, ca impartirea urmatória in a) cause pure spirituali (res mere spirituales) si b) cause bisericesci (res ecclesiasticae) aru fi mai adevarata si salutaria. Dupa acésta impartire se aru tiené a) de cause pure spirituali; 1. adeverulu credintiei; 2. predicarea cuventului lui Ddieu; 3. administratiunea sacramenteloru; 4. rugatiunile publice; 5. ceremoniele bisericesci; 6. servitiulu ddieescu; éra b) de cause bisericesci: 1. persónele preoticesci si trebile loru in intielesu strinsu; 2. disciplin'a preotiésca; 3. pedepsele preoticesci; 4. causele matrimoniale; 5. patronstulu (oho!) averile bisericesci, si dóra mai altele.

In capetu trecu la: Originea si istori'a institutului numitu consistoriu.

Asupra obiectului acestui'a au fostu si suntu in biserica controverse scientifice de mare resultatu de instructiune.

Scintia critica se vede a se aplicá si decide intr'acolo: 1. cumca institutulu consistoriu nu este de origine si dreptu divinu; 2) cumca nu se póte dovedí nici din statutu republicei jidovesci, carea eră republica teocratica; 3. cumca nici din testamentulu nou nu se póte coindicá necesitatea consistorioliui; 4. nici din doctrin'a si praca'a apostoliloru; 5. cumca nici apostolulu Pavelu nu au invetiatu despre necesitatea acestui institutu, precum vréu unii; 6. cumca consistoriulu nu purcede din judeciulu presbiteriloru; 7. dara nici din judeciulu episcopesc; 8. cu atat'a mai pucinu din sinodulu eparchialu.

Este lucru conoscutu cumca inca in alu 2-lea secolu dupa Christosu, sub imperatulu Adriano, se judecau trebile civile in judeciulu numitu „consistoriu" unde de regula presidea imperatulu; judecatorii acestui judeciu se numeau „assesori". Greci au numitu acestu judeciu „Sinedriunu", este numire se crede a purcede, din jidovescu Sanhedriu.

Dela acestu judeciu imperatescu numitu: „Consistoriu", s'a imprumutatu numele si form'a consistorieloru nóstre bisericesci, cari s'au desvoltatu istorice mai multu dupa dreptulu romanu, dara mai cu in specie dupa procedura (partea formaria) a acestui dreptu; pana cande din alu 12 lea secolu incependu s'a constituitu mereu si dreptulu canonicu in forma corespundietória cerintieloru.

Imperatii judecau pre episcopi si clerici, precum si causele bisericesci, in consistoriele loru civile, precum au facutu incepotulu si primulu imperatu orestinescu Constandinu celu mare, care se numea pre sine episcopu dela Ddieu constituitu preste toti episcopii, spunendu episcopiloru se grigiésca numai de trebile interiore ale sle bisericiloru; suntu unele marturii si in contra acestei afirmari, inse praca'a timpuriloru acelor'a dovedesce din contra.

Pentru care amestecare a imperatului Constantinu in trebi bisericesci l'au si certatu si ocaritu episcopulu din Cordub'a Spaniei. — Si

cu istori'a a mana se póte dovedí, cumca in tóte imperatiele si in toti scaunii, precum in bisericʼa orientului, asia si in acea a apusului, pana astadi nu au incetatu cértʼa si pretensiunile — in mesura mai mare ori mai mica — de a participá si mirenii in judeciele bisericesci; bs ce este mai multu, ne a pastratu istoriʼa date, cumca su fostu timpu, inca insainte de reformatiunea protestantiloru, candu in unele state din Germaniʼa si in Franciʼa preotimea laolalte cu mirenii siedea in consistoriu si judecá nu numai causele bisericesci, ci precum se vede si mirenesci; de unde apoi se au nascutu cérte intre capii lumesci si bisericesci.

Si éca astadi acésta intrebare de a participá si mirenii in consistoriele bisericesci eá judecatori, la ordinea dilei, in acesta marita congresu.

Acést'a ar fi dupa parerea mea pre scurtu, originea si istoriʼa consistoriloru, cu ci a desvoltá principiele aci enunciate pre largu nu me ingaduie timpulu si dóra nici loculiu. (Va urmá.)

Literae Fundationales.

(Capetu.)

§ XXIV. Postesquam hac ratione, decursu temporis, unum capitale unius, vel duorum millionum florenorum in v. a. cleros et populus noster obtinebit — quod capitale omni asno proferret: quinquaginta, aut centum millia florenorum v. a., — eo omne studium et operam successores mei Metropolitae Albo-Julienses cum suo presbyterio, sive capitulo, aut cum viris illustrioribus laicis convertent, ut in loco sedis metropolitanae — vel ubi magis opportunum, vel bonum videbitur — implorata, et exorata a SSima Sua caes. reg. et ap. Majestate facultate et altissima licentia, erigatur gymnasium nostrum Balasfalvense, ad realitatem, et dignitatem saltem unius academiae, si non etiam universitatis, in qua ex hac mea fundatione erigantur, et fundentur tres cathedrae — pro dilatandis scientiis paedagogicis — tres pro scientiis realibus — quatuor pro scientiis juridicis — duae pro oeconomiae — et duae pro philosophiae studiis, et alias cathedras pro studiis politechnicis etc. etc. — Huc accedent salaria et cathedrae professorum juris canonici, et disciplinae ecclesiae orientalis; professoris rituum et cantuum, instructricis puellarum — de quibus § IX. punctis 11. 12. et 13. superius actum est, — nec non etiam pro uno catechista academico una fundabitur cathedra, — uno verbo successores mei Metropolitae cum suo presbyterio sive capitulo, et cum aliis illustrioribus viris laicis e natione nostra et confessione, quorum paternae solicitudini et curae sapientique juditio, et administrationi et dispositioni totum negotium (in quantum ego superius in hoc fundationali instrumento, nullam fecerim dispositionem, aut reformationem facturas sum) committo et con credo, ut pro necessitate rerum, et indigentia temporum, id quod optimum et maxime utile, et necessarium pro clero et natione esse judicaverint, faciant, exaudita in tali casu semper prius opinione, si non omnium, saltem praecipuorum archi-diaconorum, et memorabilium aliquorum secularium etiam virorum ecclesiae nostrae, eminentioribusque in officiis publicis constitutorum — quorum sapienti consilio e proventibus hujus fundationis suo tempore ea procurabunt, instituent, et fundabunt, quae magis necessaria, aut apta et idonea videbuntur ad provehendam in clero et natione nostra eminentiorem culturam, civilisationemque, ad promovendas omnigenas scientias, pulchrasque et utiles artes, atque religiositatem et moralitatem.

Proinde et salaria professorum, et quibus in hac §-o sermo est — aeque pro temporum circumstantiis, et gravitate munera, quod gestori sunt, nec non pro fundationis viribus, — observato eo, ut emper pluribus negotiis et indigentiis fundatio haec sufficiat, — puterunt mei successores Metropolitae Albo-Julienses cum suo presbyterio, sive capitulo, adhibitis in consilium etiam e viris secularibus illustrioribus — prouti superius dictum est — vel augere, vel minuere, vel attemperare et supplere.

§ XXV. Denominatio omnium professorum ex hac fundatione salaria percipientium, una cum collattione stipendiorum et pensionum, post mortem pertinebit exclusive ad successeores meos Metropolitas Albo-Julienses cum suo presbyterio sive capitulo — in sensu § VIII-ae; — in denominatione tamen professorum altiorum estheticarum scientiarum profanarum, uti essent: professores philosophiae, professores scientiarum juridicarum, et politechnicarum et realium, semper adhibebitur consilium illustriorum et praecipiorum etiam virorum intelligentiae nationis romanae; salvo semper jure supremi patronatus, et supremae superinspectionis SSmae Suae caes. reg. et apostolicae Majestatis, et excelsi Gubernii transilvanici, quoad hos ultimarios professores, juxta tenorem § I-ae, quo nomina horum taliter denominatorum professorum pro statu notitiae deferenda erunt.

§ XXVI. Aliquid addere, vel mutare, aut reformare in hac fundatione medio alterius testamentorise meae dispositionis, aut etiam oralis eorum testibus faciendae declarationis, mihi — vita mea superstite — integrum jus, salvumque reservo.

§ XXVII. Quando quidem, experientia teste, bona immobilia, si in arenda collocentur, non semel ingenti modo desolantur, et deteriorantur; bona immobilia fundationalia ex Spring domestice potius per aliquem rei oeconomicae provisorem, in cuius constitutione viri sanguine, vel affinitate mihi juncti, honesti et capaces, semper praeferentur, administrentur; eo namque ex motivo testatus sum, dedi, donavique, et legavi pro instructione horum bonorum omnia mea pecora et pecudes, nec non omnia instrumenta oeconomica et vasa — prout superius in praefatione huius fundationalis instrumenti specificatum et declaratum est, — ut illa bona facile et cum majori fructu, et emolumento domestice possint administrari, ita etiam sperari possit, ut eadem etiam uberiores proventus adferant, et a deteriorathone, et desolatione immunia conserventur.

Quis vero haec bona magnum tenerarum, optimaeque spei silvarum territorium complectantur; silvae vero in illa regione valde rarae, et ideo magni praetii sint, et ideo horum bonorum silvae, si bene conservabuntur, suo tempore uberes proventus proferre valebunt.

Successores mei Metropolitae Albo-Julienses cum suo presbyterio, sive capitulo, tamquam immediati patroni, eo administratores horum bonorum, sedulo curabunt, ut (excepto materiali, quod in inevitabilem necessitatem oeconomiae horum bonorum, ad erigenda sepimenta, vel ad alias necessitates, et in deputatam annuum constituendi provisoria deretur) silvae intra spatium saltem quinquaginta annorum non excindantur nec pro pecunia vendantur, eo minus patiantur, ut illae, titulo melioris successcentiae, securi rariscentur, et quoquo titulo alio damnificentur, et devastentur; nam falsum principium eorum est, qui putant silvas per securim rarefactas celerius et melius crescere, cum quotidiana nos experientia docest, quod perennes silvas, quae nunquam securim viderunt, sed in summa densitate creverunt, natura ipsa eas — quantum ejs expedit — rarefaciat; et ita tantum soleant in amoenam rectitudinem, et ad immensam altitudinem et crassitiem, quam saepe admiramur, excrescere; cum silvae, securi in tenera sua aetate rarefactae solommodo curvae et nunquam in desideratam rectitudinem, quoad aedificationem applicabiles essent, aut in eam altitudinem et crassitiem, quam a natura rarefactae silvae assequi solent, exsurgant et crescant.

Ideo silvas serio prohibitas, et strictissime per silvarum custodes, et bonorum fundationalium provisores, saltem intra spatium 50 annorum — prout superius dictum est — servabunt. Elapso etiam hoc quinquaginta annorum spatio, exposcente tantum necessitate augendorum proventuum, regulariter, tantum illas secabunt, et usuabunt, nec promiscue ex universis silvis, sed prius per aliquem geometram in partes sic dictas „tabulas silvanales“ sectas, ordine tantum, et per tabulas, omni anno, quantum necesse videbitur, secentur et usentur.

Unice haec regulari manipulatione, et seriosa custodia, et nutritione, post longius tempus, hae silvae ad optimum statum perduci valebunt, et ita tantum sperare licet, quod etiam fundationi aliquando uberes prolaturae sint proventus, — cum si nunc in tenera sua aetate, per indiscretum usum, vel lucri causa excindi, devastarique patientur, penitus depraedabuntur, et exstirpabuntur.

§ XXVIII. Et haec omnia ad majorem Dei gloriam, et Immaculatae Beatae semper Virginis, et omnium Sanctorum honorem, nec non in emolumentum ecclesiae et status, ad sublevandas pauperes praesbyterorum viduas, et egenos, optimae tamen spei studentes, ad promovendam culturam et civilisationem, et religionem cleri et populi nostri, cedentem, irrevocabilem, et sub anathemate a nemine unquam infringendám, reformandam, aut immutandam fundationem hanc facere proprio et libero, alacrique animi mei moto constituens, et desuper hoc etiam literarium fundationale instrumentum, propria dextra conceptum, aliena tantum manu in purum descriptum, nonnullisque additamentis provisum, et locupletatum confiecre, dare constitui; ideoque volo, ut hoc literarium fundationale instrumentum, semper, et ab omnibus, pro vero, authentico et reali, ac legali instrumento meo fundationali, in viginti octo §§-is inclusive complexo, agnoscatur, et habeatur.

In cuius oberiorem fidem, Ego propriae manus et nominis mei subscriptione, et usuali parvo meo sigillo insignia familiae nostrae Steres-Siulutianae, cum initialibus literis nominis et cognominis mei, prae se ferente, hoc fundationale instrumentum etiam munivi, roboravi, et confirmavi. — Datum Blasii, in residentia nostra archi-episcopali, die 23-a Aprilis 1861.

(L. S.)

ALEXANDER St. SULUCZ, m. p.
Aeppus et Metropolita Albo-Juliensis.

Pro testibus subscribunt, Blasii, die 9-a Novembris 1862.

Iosannes Fekete-Negruțiu m. p.
Canonicus cancellarius metrop.

Stephanus Manfi m. p.
Notarius consistorialis.

Simeon Popu Mathei m. p.
Archivarius metrop.

Codicilus I ad Testamentum fundationale die 23 Aprilis 1861 factum.

Bene notandum est: I. quod Pensionum assignatio e mea fundatione in rationem viduarum Vicariorum, Archi-Diaconorumque et aliorum Presbyterorum applacidanda, de quibus in Testamento fundationali pagina 11 § puncto 2, 3, 4, 5 et 6 specialiter mentio facta est, ita intelligenda venist, ut si talis vidua e bonis defuncti sui viri tantos proventus annue habere non posset, ut adaequaret summam Pensionis puncto 2, 3, 4, 5 et 6 defixae, tunc usque ad hanc dictis punctis determinatam summam, quod de-esset e bonorum viri sui proventibus, supplestur e fundatione hac. Exempli gratia; illa vidua, cui in hac fundatione assignantur annue 300 fl. si e reliquaria massa sui viri percipere et habere poterit annue 150 fl. purum proventum, tunc ei e hac mea fundatione adhuc applacidabuntur annue 150 fl. v. a., ut habeat annue purum proventum tercentorum florenorum, et sic porro; integra pensionis summa e fundatione mea tantum iis viduabus applacidabitur, quae a viro suo in statu valde paupere et sine omni provisione manserint; ideo semper antea eruendus erit activus materialis status talis viduae, ut rite sciatur, quantum adhuc eidem e hac fundatione applacidandum esset, ut determinatae memoratis punctis vidualis pensionis summam adaequaret.

II. Hoc quoque bene observandum erit, quod ex hac fundatione mea, viduabus talibus, tantum eo usque dari pensiones poterint, quousque fundatio Cleri pro deficientibus et viduabus Presbyterorum facta, ad eas vires pervenerit, ut viduae sacerdotum huius Archi-Dioecesis ex hac Cleri fundatione provideri pensionibus poterint.

Haec dispositio manu mea propria facta est. —

Balasfalvae die 8-a Aprilis 1862.

ALEXANDER St. SULUCZ m. p.
AEppus et Metrop. Albae-Jul.

Blasiu Oct. (Computu publicu.) Ne tienemu de detória a aduce la cunoscinti'a on. publicu venitulu balului tienutu in folosulu infientiandei scóle de scrima in 21 Sept. a. c. adoundu cu acésta ocasione respectuós'a nóstra multumita scelora T. T. Domni, cari patrunsi de interesulu nationale si de insemnatatea scopului deŭpto, au concursu prin ofertulu loru la delaturarea unei necesitati atatu de adenca simtite de fiscare romanu adeverata. —

De si balulu a fostu pucinu cercetatu, petrecerea ise a fostu cá nici candu de intima si cordiala.

Venitulu totalu e 77 fl. v. a., din cari subtragundose spesele balului de 33 fl. 56 cr. v. a., remane venitu curatu de 43 fl 44 cr. v. a.

In sér'a balului au incursu 58 fl. v. a. si anumitu:

DD. advocatu Catona 2 fl. Bretter 1 fl. Pop'a Georgie si fam. 2 fl. Costande 1 fl. S. Mendl et fam. 2 fl. G. Muresianu din Turd'a 1 fl. P. Gram'a 1 fl. Vulcanu teologu absol. 1 fl. Benedek et fam. 2 fl. A. Molnaru 1 fl. Santu 1 fl. Fülep et Comp. 4 fl. G. Macaveiu cancelistu 1 fl. Profesorii: Alecs. Micu 1 fl. Ar. Boeriu 1 fl. Bas. Ratiu 1 fl. Petru Solomonu 1 fl. Beniaminu Popu 1 fl. Munteanu 1 fl. Moldovanu 1 fl. Dr. Ioane Ratiu 1 fl. G. Ratiu et fam. 2 fl. Bas. Crisianu 1 fl. Mariniu 1 fl. Gedeonu Blasianu 1 fl. Canonici: Fekete-Negrutiu 5 fl. Basiliu Ratiu 1 fl. Alutanu v. g. 2 fl. Popialvi 2 fl. Mihali 2 fl. DD Demetriu Ratiu et fam. din Turd'a 2 fl. Germanu teologu abs. 1 fl. Molnaru jud. proc. et fam. 2 fl. T. Deacu v. rectoru 1 fl. Alecs. Neagoe 2 fl. Lud. Ciato 1 fl. Rev. I. Chirila canonicu 2 fl. Rev. A. Vestemianu can. 2 fl. Sum'a 58 fl. v. a.

S'au tramisu dela Fagarasiu prin P. O. D. G. László 12 fl. v. a. si anumitu:

Ilustr. D. capitanu supr. I. Temésy 1 fl. P. O. D. G. László presied. de tribunalu 1 fl. Advocatu Arone Densusianu 1 fl. Advocatu I. Romanu 1 fl. Vicariu I. Antonelli 1 fl. Asesorele A. Pinciu 2 fl. Capitanu Nic. Barbu 1 fl. Primu locot.: Lorentiu 1 fl. G. Popu 1 fl. Vicecâscalu I. Radu 1. Cancelistu N. Popu 1 fl. Sum'a 12 fl. v. a.

Dela O. D. locotenente pensionatu N. Sisindrucu Ord'a 5 fl. D. advocatu Nic. Gaetanu Aiudu 2 fl. Sum'a 7 fl. v. a.

Ofertele marisiórse cate voru incurge de aici insinte na vomu tienè de detória a le dá publicitatei.

Dela Brasiovu s'au tramisu 6 fl. prin D. prof. I. M. Moldovanu. Dela dd. Ioane Sabadeanu 1 fl., Barbea 1 fl., Augustu Gram'a 1 fl., Radesiu 1 fl., George Dicu 1 fl., Trajanu Muresianu 1 fl. — Deoblegati

Alecsandru Neagoe, pres. comit.
Ludovicu Ciato, membru comit.

UNGARI'A. Pest'a. (Dela dieta.) In siedinti'a din 28 Oct. d. Andreiu Medanu presentà petitiunea inteligentiei romane a comitatului Solnocului de midilocu, adresata dietei si proveduta cu mai multe subscriptiuni, in care se cere desleg area cancei nationale catu de curendu pe temeiulu libertatii, egalitatii si fratietatii, ceea ce crede si cere si insusi impreuna cu toti deputatii romani de acelasiu principiu, dimpreuna cu intréga natiune romana, si scésta se va poté intempla, déca camer'a va primi proiectulu facutu de deputatii romani si serbi, luandulu cà base pentru desbatere, ca natiunea romana din Ungari'a nu e multiumita cu proiectulu comisiunei, ca-ce elu se privesce numai cà o ironia. Petitiunea se concrede comisiunei petitionaria, apoi se cetesce reportulu comisiunei in cas'a nationala, care e unu ce clasicu, incatu cetitoriulu ar' trebui se jure, ca proiectulu comisiunei e atatu de drepto, incatu e preste tóta putinti'a omenésca, cà se nu multiuméscà nationalitatile, ér' pentru limb'a maghiara dice, ca s a s c u t i t u p a n a u n d e a p u t u t u (?) dreptorile natorali ale limbei oficiali, cà cum pentru alte natiuni n'aru fi dreptu naturalu dreptulu de limba!!?

AUSTRI'A INFER. Vien'a 29 Oct. Situatiunea o vedu viencsii mai insufletitória de ingrigiari, decatu ce fù ea pana acuma; ma si burs'a dede semne instinctive, cá cum stares lucruriloru ar' fi mai seriósa, decatu o potù depinge br. Beust in comisiunea pentru aparar'a tierei, finduca ómenii credu, ca Beust totu a trebuitu se mai retiena si ceva réserva intru descrierea detalista a situatiunei. Déca min. de esterne Beust, dupa cunoscintiele ce trebue se le aiba, vede, ca impregiurarile suntu astfelu de pregnante, incatu nu se retiene ale pune de factoru in calcululu seu; apoi totu trebui se fia impinsu de ceva plane, candu a propusu in comisiunea de sperare unu numeru de ostasi de 800 mii, motivandu necesitatea unui numeru asia mare de armata cu eventualitatea unui resbelu intre Prusi'a si Franci'a, adaugundu, ca scopulu e, pentrucá Austri'a se se afle impunatória si cu influintia pentru sustienerea pacei, si escusandu, ca Austri'a nu armèza pentrucá se se alsture activa la vreo parte séu la alta, ci numai pentrucá se nu fia trasa in contra vointiei sale in actiune resbelica, adica cá se aiba putere a midilocí cá resbelulu se se localiseze.

„N. fr. Presse" aduce o versiune mai a profundata in cuprinsulu cuventarei min. Beust asia: Br. Beust dise, — ca Austri'a se trudesce a sustiené pacea, inse acésta nu depinde dela bun'a ei vointia. Es sustiene cu Franci'a si cu Angli'a cele mai bune relatiuni si sta si cu Itali'a pe pitioru amicabile, numai catu Itali'a n'are totudéuna mana libera se póta face ce vre. Facia cu Prusi'a Austri'a se tiene de principiulu de a abnega orce politica de resbunare, inse nu se bucura din partea Prusiei totu de asemene politica si relatiuni. Si cu Rusi'a cére Austri'a a sustiené relatiuni amicale, inse in ochii multora e o eróre neiertate a Austriei, ca cutéza a mai esiste. Facia cu marea eventualitate de conflictu intre Prusi'a si Franci'a Austri'a trebue se fia armata, atatu pentruca se castige respectu neutralitatii sale, catu si spre a retiené pe alte poteri, care s'ar simti aplecate la atacu si se róga, ca cu privintie la acestu casu se primésca comisiunea acestu numeru de 800 mii fetiori. Apoi la observarea unui deputatu, ca Austri'a ar' fi silita a plati spesele aparatoriloru maghiari, respunde cancelariulu Beust, ca se póte lesne intempla, cà chiaru aparatorii de tiéra maghiari se intre mai antéiu in actiune, pentruca e unu lucru conoscutu, ca Principatele dunarene suntu unu arsenalu mare? —

Cronica esterna.

Pari'su 26 Oct. Cart'a ce s'a publicatu dice in introducerea sa: Crescerea Prusiei n'a ruptu ecilibriulu Franciei, care este violata de puteri independinte, si ca prin urmare n'are a se teme de nimene.

— Buletinulu „Monitorelui" dice: Comitatulu bulgaru, care si-a stabilitu propagand'a se revolutionarie in Bucuresci urméza intrigile sale. Puterile trebue se urmeze a loru desvoltare cu activitate, veghiare si solicitudine. Guvernulu otomanu este otaritu a se aplicè de orice mesure de provocare, dar' a infrange cu asprime orice incerosre.

Pari'su 27 Oct. „Monitoriulu" publica numirea a 32 sieti de batalióne si 6 sieti de escadróne in guard'a nationale mobile din departamente. —

Rom'a 28 Oct. Se asecura, ca Pap'a a fostu insciintiatu de imp. Napoleonu, ca trupele francesi au se se retraga in curendu. —

Madridu 27 Oct. Unu manifestu de adi alu guvernului conchide, considerandu tacerea junteloru asupra formei viitórie a guvernului, cá favorabile monarchiei; dara, déca poporulu ar' proclamá republic'a, noi vomu respectá decisiunea. — Pe pisti'a escecutiuniloru s'a aretu esistandulu cá o manifestare contra pedepsei cu mórte.

Madridu 28 Oct. Prusi'a si Itali'a au recunoscutu guvernulu provisoriu. Nuncioiulu Papei a facutu visita ministriului de esterne, tiendu unu limbagiu fórte conciliantu. — Guvernulu studiéza legea electorale pentru colonie; solutiunea cestiunei sclavagiului va fi reservata cortesiloru. —

Petruburgu 28 Oct. „Diuariulu de Petersburg" demonstra posibilitatea de a mantiené pacea, cu tóte ca se facu inarmari mari. Articolulu sfersiesce amenintiandu de a interveni si Rusi'a, déca Franci'a in resbelulu cu Prusi'a trecundu Renulu ar' acitiá miscarea polonéza.

„Rom."

Abreviatiunile romane.

(Urmare.)

C.

C. — Caelius, Caesar, Caeco, Caia, Caius, calendae, calumnia, candidatus, capere, caput, carissimus, Carolus, carus, Carthago, castra, causa, Censor, centum, civis, civitas, clarus, clarissimus, cohors, comitialis, communis, condemno, condita, conflatus, consilium, Consul, Consularius, Cyrenae, Cyrenaicus etc.

CA. M. — Caritas omn.
CARN. — Carnuntus.
C. B. — Comune bonum.
C. C. — Clara séu clarissima civitas, clarissimae conjugi, calumniae causa, consilium cepit.
C. C. F. — Caius Cali filius.
C. C. S. — Colonia Claudiana Savariae.
C. D. — Comitialibus diebus.
CEN. — Censor, centuria, centurio.
CENS. PERP. — Censor perpetuus.
CERTA. QINQ. ROM. CO. — Certamen quinquennale Romae conditum.
CH. — Cohors.
C. H. — Custos hortorum, séu custos heredum.
C. I. A. D. — Colonia Julia Augusta Dertona.
CIB. — Cibalis.
C. I. C. — Caius Julius Caesar.
CINER. B. M. — Cineribus bene merentis.
C. I. P. N. M. — aiurea se afla COL. IVL. PATERN. NARB. MART. — Colonia Iulia Paterna Narbo Martius.
CL. séu CLA. — Clarus, Clarissimus Claudius.
C. L. I. COR. — Colonia Laus Iulia Corinthus.
CL. V. — Clarissimus vir.
CLVS. — Clusium.
C. M. — Causa mortis.
CORSAR. — Coesarea.
CN. — Coeus.
C. O — Civitas omnis.
COH. — Cohors.
COLLEG. DENDROF. — Collegium dendroforum séu dendrophorum.
CO. M. OB. — Confata moneta Obriza, séu Constantinopoli moneta obsignata.
CON. — Conjux.
CONI. — Conjux.
CON. OB. — Confatum Obrizum.
CONSEKCAVTIO — in locu de Consecratio: — gresiala afiata intr'o moneta a lui Traianu.
COS. D. — séu COS. DES. — Consul designatus.
COS. ITER. ET TERT. De. — SIG. — Consul iterum et tertium designatus.
COS. TER. — Consul tertium.
COSS. — Consules,
COVINTVS. — in locu de Quintus.
C. R. — Civis romanus.
C. S. — Civis servatus séu servata.
C. S. H. — Communi sumptu heredum.
C. S. IP. — Caesar Imperator.
CVR. R. P. — Curator reipublicae.
CUS. CUM. Loc. H-S. ∞ D. Custodiam cum loco se. steriis mille quingentis.
C. V. — Centumviri, Clarissimus vir. —

(Va urmá.)

Pensionatu de fete.

Dicasterialmente de mai multi ani concesionatu, éra acum de nou intogmitu.

In acestu pensionatu se primescu din 1-a Octóbre incependu fete in vistu si cuartiru in deplin'a ingrigire pe langa impartasirea instructiunii latite in limb'a maghiara, germana si francesa, ortografi'a, stilistic'a, aritmetic'a, istori'a, geografi'a, istori'a naturale si fisica, claviru, cantecu si tóte lucrurile de mana femeiesci usitate.

Doritorii de a asiedià ficele sale in acestu institutu voru binevoi a se adresà la proprietarés'a institutului in Clusiu strat'a podului Nr. 317, 1-a contignatiune. —

Clusiu in Septembre 1868.

Iosefin'a Schell
n. Desbordes.

3—3 g.

Ecsemplaria din Gazeta, lipsa Nrii confiscati, se afla destule. — Se póte prenumera si dela 1. Oct. — Refuirea ?!!

Cursurile la burea in 3. Nov. 1868 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 49 cr. v.	
Augsburg	—	—	113	75 „
London	—	—	115	70 „
Imprumutulu nationalu		—	88	15 „
Obligatiile metalice vechi de 5 %			89	20 „
Actiile bancului	—	—	813	— „
„ creditului	—	—	213	30 „

Obligatiile transilvane ale desarcinarii pamentului in 27. Oct. 1868:

Bani 70·75 — Marfa 71·25.

Redactoru respundietoru
JACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tiparitulu lui
JOANE GÖTT si fiiu HENRICU.